

ע א מיי פיג מהל' אכל
הלה [1] ו: 1
ע א ב ג מיי פיג מהל'
מוית הל' ח יפג
מהל' אכל הלסד ד:
ע ב ד מיי פיג מהל'
טומאה מיי פיג מהל'
טומאה מיי פיג מהל'
סמג עין ל: 3

תורה אור השלם

1. לאבינו ולאנו לאתרו
לאחריו לא יטמא לים
במקום כי נזר אלקיו על
ראשו: במדבר ו 1
2. כל ימי הקדוה לך על
גפך מת לא יבא:
3. ומן המדקדק לא יבא
ולא יחלל את מקדש
אלהיו כי נזר ששן
משחת אלקיו עליו אני
??: ויקרא כב 6

הגהות הב"ח

(א) נמי דלויטמא היא
(ב) אחר ד' יתמ: (ג)
(ד) רש"י וטומאה
בחיבורין מי הוה וכו'
דמשום דהו: (א) דה'
והא אחר וכו' לא אמרו
שיהא:

פ' הרא"ש

ושתדלנותהוהתמא מחלקות:
משום טומאה אלא דבר הטהור לא
יטמא: כלומר ששומל
וטמאין הכל דגם ביטומאה
לבת שיש בו טומאה
ככלל לא יטמא והא
בשומא אומר לא יבוא
תרייתו בני נזיר כתיב
וקרא יתראה הוא לחזור
על הביאה ועל הטומאה
המפריש בספרו שאם
נגמס בחיבור המת הטהור לא
משום לא יבוא וטמא יבוא
יטמא לוקח שומא הוהל
והבא באו כא': אבל בטומאה
וטומאה לא מחייב ב'
וטומאה טומאה אי לא שטו
תוספת טומאה ביבוא
כדפס' בספרו: ורבי יוסף
אמר אפילו טומאה וטומאה
אין כלא תוספת טומאה
במחייב שומא או הטהור בו
אל תטמא על תוספת:
הושיטו לו מתו וכו' וכו'
מתו או מת אחר דנזיר
מותר על הקרובים כמו
כ"ל: וכו' יבול יבוא חייב
כ"ל לחלו ולא גרסי' לבי
יחול הוא לא חייב בני
אחרת טומאה ולהחלו בני
אחרת טומאה וכו' חייב
ולקמן גמירין נזיר כמקן
נגיש דאמו אמו: א"ל בר
יוסף ותיקשי ליה מחייב
דתן היה בטמא וכו'. אלא
קשין אחריו וכו' וכו' הן
ברית' כמקן מחייב: אלא
קשיא אבן בחבורין: אלא
שלא בחבורין: אבני השב
לרב יוסף לתרין הברייתא
והמשנה דלא תקשי אחריו
ולקיים דברי רבה: אלא
בחבורין בעודו מחובר
למת אס וטומאה לו מת לא
מחייב: ומחולל מחייב
הוא ואינו מוסף טומאה
על טומאה: כאן שלא
בחבורין: אחר שפירש מן
המת והושיטו לו מת אחר

אמר רבה בר רב כהנא: מקרא מלא דבר הכתוב לא יטמא כשהוא
אומר לא יבא. נזיר כתיב הני קראי להושיטו על
הטומאה להושיטו על הביאה כדמפרש בסמוך כשנכנס לאלה המת
אס [התרו] בו משום לא יטמא ומשום לא יבא לוקח שמים ושמיסה
היו צבת אחת אבל טומאה לא משכחת
לה שמיחייב שמים אס³ הסרו בו אל
מטמא⁴ ובסמוך מימיה ממני לאומבי:
דאמר רב הונא נזיר שעומד
בבית הקברות והושיטו לו
מתו. דעל ד[הקברות הוא מחוץ
כ"ג⁵ או מת אחר ונגע בו חייב וטמא
הא מיטמא וקיימא ש"מ אפילו טומאה
וטומאה: **איתיביה** אבין [ה] נזיר
שהיה מת מונח לו על בתיפיו וכו'
יבול⁶ יבא חייב ת"ל⁷ אהלו. [א] בספרי
כמוז ת"ל לא יחלו וי"א דהא לא
תצ"ב גבי אזהרת טומאה וגם בסמוך
אמר בשמי להחלו אחת לרשע⁸
ולהחלו ככהן כתיב ומני נזיר לכו'⁹
דלקמן פרק כהן גדול (דף מה).
למינין מהדרי' [ג] ש"ס מחמו אמו:
א"ל רב יוסף ותקשה לך ממניין
דבן הית נטמא כל הייס
אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל
טמא אל טמא חייב על כל אחת ואחת
אע"כ דמחולל ועומד: **א"ל** קשיא.
אלא ע"כ סמי דא חייבא מקמי
ממני: **א"ל** קשיא. אבין גא למרן
ממני וברייתא כן שהו' מחובר למת
[והסרו בן] [א] ומושיטין לו מת אחר
לא מיחייב דה"ל [מחולל] ועומד: כאן
שלא נצטרבים. שפירש כבר מהמת
והושיטו לו מת אחר¹⁰ שפירש מן הראשון
ואמרו לו אל טמא אין כן¹¹ מחולל
ועומד [א] ותוספת¹² אף בו ציוס צעשה¹³
שנוגע בנתה הנוגע [בן] יטמא צענת
ימינ' צדדשיטין צפיק אן מעמידין
הטמא יטמא צעשה וקידק¹⁴ מיסאכ¹⁵ ואחרי שפירש מוספת טומאה:
וטומאה בחיבורין דאורייתא. כלומר וכו' צעלמא [א] שאר נוגע
וכי יהיה הנוגע טמא משום דיקרב דיקרב דאורייתא:
והאמר ר' יצחק צר יוסי [לא] אמרו טומאה בחיבורין. פירוש דיקרב
דיקרב לאלה לענין תרומה וקדשים צוה אמרינן טומאה¹⁶ שיהיה כנוגע.
צמת לטמא תרומה וקדשים אבל לנזיר לטמא ולהביא קרבן טומאה
וכן לענין להנגע מעשות פסח לא העמידו דבריהן ואי דאורייתא
מאי שנה: **בבבבבב** אדם באדם. פי' ר"י שהשלישי הנוגע
[ב] צנוגע צמת דההוא וחלי מדרבנן טמא צעשה דכי אמר דיקרב
דיקרב דאורייתא דוקא וצנוגע צמת וכו' אין מעמידין [ג] (ש"ס)
אמר העיד יוסף בן יעזר דיקרב דיקרב מסאכ ופריך דאורייתא
הוא כל אשר יגע בו הטמא יטמא ומסיק דאורייתא בחיבורין טמא
צעשה שלא בחיבורין טומאה ערב ודמו אינהו וזכור אף שלא בחיבורין
טמא צעשה ואחא יוסף בן יעזר ושרא ולפירוש ר"י [נפרש] דאורייתא
בחיבורין היינו [א] נגע צנוגע צמת [א] אל רש"י פירש הסו ואחא
אינהו וגזרו שלא בחיבורין אף אס פירש לגמרי: **מאי** שנה טומאה
ו**וטומאה** דהא **מיטמא** וקא. ואין כן תוספת [ב] וטומאה¹⁸ קיימא
ציה טומאה¹⁹ הא מיטמא וקא דומיא²⁰ דטומאה וטומאה דלא לקי כגון
מת על נפשו והושיטו לו מת אחר קודם שפירש מן הראשון טומאה
[ו] וצ"ל [ה] כתיב ע"ל כתיפו והלך לאלה המת והסרו בו משום לא
יבא ומשום לא יטמא הא מיטמא וקא ואמאי לקי על הביאה ואי צנוגע
צמת ויפיש ונכנס לאלה המת הא אפילו טומאה וטומאה לוקח שמים
שהרי אין כן מחולל ועומד: **[באן בבית]**. נכנס צבית צמתכו מת
ולא נטמא קודם לכן או לקי שמים על לא יטמא ועל לא יבא צבציה
אל הביית צבית שמים עליו: **באן בשדה**. כלומר כל טומאה וטומאה דלאו דהתראה היא דהתראה דלאו טומאה קיימא
ומהושיטו לו מת אחר מחולל ועומד הוא ואין כן מוספת טומאה מן השני. מהר"ם ופ"ה קשה להבין:

מקרא מלא דבר הכתוב נזיר לא יטמא להם צמותם להושיטו על
הטומאה וכשחזר ואמר כל ימי הוירו לה' על כל או נפשות מת לא
יבא חזר והושיטו על ביאת אהל שבו מת לומר לך שאס יטמא צמת
וחזר ונכנס צהלה שיש בו מת חייב שמים: **אלא טומאה וטומאה**.
אלא אס נטמא צמת וחזר ונגע צמת
אחר צעוד שהו' נוגע צמת ראשון
אע"פ שהסרו בו אינו חייב אלא אחת
דהא מיטמא וקא: **דאמר רב הונא**
נזיר שהיה עומד צבית הקברות
והושיטו לו מסו ומת אחר. כלומר או
מתו או מת אחר. והאי דקאמר מתו
לאו דוקא שהו' אינו מותר לנטמא
צמוס קרוב שלו לא צבציו ולא צממו:
חייב צמת אף על טומאות שפיהן:
איסיביה אבין כהן שהיה לו מס מונח
על כתיפו כו' יכול יהא חייב ס"ל
ומן המקדש לא יבא ולא יחלו וכו'²¹
לכהן הדיוט וזכור נמי: שאינו מחולל.
שעדיין לא נטמא צו דיצר הכמוז
לא יטמא ואס נטמא לוקח ילא זה
שנוגע צמת אחר שכבר הוא מחולל
צזמות מת שמונח על כתיפו. וצ"מ
דלינו טומאה וטומאה אינו חייב
וקשיא לרב יוסף דאחד נזיר ואחד כהן
הדיוט ואחד כהן גדול כגון הקוסף
לענין טומאה שלא לנטמא צמת: א"ל
וסיקשי לך מסניסין. אצרייתא דהא
מת דאפילו צטומאה וטומאה חייב על
כל אחת ואחת: **שלא** בחיבורין.
נגע צמת זה והלך ונטמא צמת אחר
דכמותה נמי צמתני' דמחייב על כל
אחת ואחת כגון שנטמא צו זה והלך
ונגע צמת אחר וכו' מניח הכא ואלך
חייב אלא אחת צטומאת חיבורין
צעצוד שמונח לו מת על כתיפו נגע
צמת אחר וכדמי לה צבדיא דהא
הוא דלינו חייב אלא אחת דצטומאה אחת דמי הוילי ולא נסתלק
מטומאה ראשונה: (א) **וטומאה** חיבורין. מי הוילי לה דאורייתא חזקה
טומאה משום דהוי מחובר עדיין צמת ראשון קאמרת לה דכי הדר נגע
צמת זה הוילי לה לכוזה חזקה טומאה מדאורייתא: **והא אמר רב יצחק**
צו יוסף לא אמרו טומאה בחיבורין. אס אדם נוגע ידו צמת אוחזו
צו ידו וצמת נמונה צד חיבור לא אמרת שיהא גס אוחזו חציני צו
שהו' מחובר ונוגע צטומאה זו אלא לענין קדשים ותרומה שאינו יכול
לאכול צהן עד צעשה אבל לענין נזיר לטמא נזירותו ולהביא קרבן
על הטומאה ולעושה פסח שלא לעשותו צבציל שהו' טמא [א] דהא
(א) אמרינן שתהא טומאה בחיבורין: **ואי אמרת דמדאורייתא**. הוי
חשוב טומאת חיבורין צטומאה אריכתה: **מאי** צמא. נזיר ועושה פסח
מקדשים ותרומה: ה"ג **כאן** בחיבורי אדם **כאדם** **כאן** בחיבורי אדם
צמת. כלומר מי דמי הוהו בחיבורי אדם כדאס צוה נוגע צמת
והוא בחיבורי ומש"ה לא חשיבה ליה טומאת חיבורין לענין נזיר
ועושה פסח [ב] אבל הכא טומאת חיבורי [אדם] צמת הוילי ומשום הכי
הוילי זה טומאת חיבור חשיבה כחזק ואינו חייב אלא אחת [א] דהא
מיטמא וקא ואמר מר שמי שאינו מחולל ילא זה שהו' מחולל והוקפו
נזיר וכשינס כחמת לענין הפרשת טומאה: **טומאה וביאה נמי** הא
מיטמא ליה. קודם שצאה צהלה ואמאי מיחייב ואי נמי מכיין
דנכנס צהלה שמת שס הוה ליה טמא וכו' הדר נגע אמאי חייב:
כאן צבית **כאן** צעדה. כי אמרינן אן דחייב על הביאה ועל
הטומאה כגון דנכנס צבית שמת לתוכו דטומאה וביאה צבדי הדדי
אמיין ואיך דלמנין ילא זה שמחולל ועומד כגון שנגע צמת צעדה
והדר נכנס צהלה שמת תחמי דפטור לפי שכבר הוא מחולל ועומד:
צבית

גליון הש"ס
נבי' באן שלא בחיבורין.
פי' מה ד' טו ע"א ספרי
והלמא:

הגהות הגר"א

[א] נמי ולא יחלו נמק
ויו"ב להלכו [וכמ"ס
המסו]:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י דהי מקרא מלא
וכו' על כל נפשות מי
נפשות נמק ויו"ב נפש.
צ"ל: [ב] דהי ח"א ח"א
בחיבורי אדם וכו' אכל הכא
טומאה חיבורי אדם צמת.
צ"ל ע"י ח"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הק"ד: [ד] ת"ח ח"א
דלמר צד הוה וכו' דעל
הקדמות מי הקדמות
נמק ויו"ב הקדמות.
צ"ל: [ה] דהי ח"מפיה
אפי נזיר. מי נזיר נמק
ויו"ב כהן. ח"מ: [ו] בא"ד
כספרי כמוז מ"ל לא יחלו
וי"א. נמק ויו"ב ח"א
אפי: [ז] דהי לא קשיא וכו'
ממוכר למת והסרו צו
ומושיטין מי והסרו צו
הושיטו של ומושיטין נמק
ויו"ב וכו'. ח"מ: [ח] בא"ד
אין כן מחולל ועומד
וטומאה מי ומושיטין
נמק ויו"ב אלא מוספת
טומאה אף צו ציוס
צעשה צל"ל: [ט] בא"ד
כספרי ויקרב מלאכ
ואחרי שפירש טומאה ערב
צל"ל: [א] דהי וטומאה
בחיבורין דאורייתא כלומר
וכי צעלמא שאס נגע
צמת וכו' והאי הינוגע צו
וכי והסרו ר' יצחק נמי
יוסף וכו' צוה אמרינן
טומאה מי טומאה נמק
דאורייתא בחיבורין הינו
נגע צנוגע צמת. מי נגע
צנוגע צמת נמק ויו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוגע צמת. מי
צ"ל: [א] דהי ח"א
שאה טענו צל"ל: [ב] דהי
בחיבורי אדם כדאס וכו'
שהשלישי הנוגע צנוגע
צנוגע צל"ל ח"מ:
[ג] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דאורייתא בחיבורין הינו
נגע צנוגע צמת. מי נגע
צנוגע צמת נמק ויו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוגע צמת. מי
צ"ל: [א] דהי ח"א
שאה טענו צל"ל: [ב] דהי
בחיבורי אדם כדאס וכו'
שהשלישי הנוגע צנוגע
צנוגע צל"ל ח"מ:
[ג] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דאורייתא בחיבורין הינו
נגע צנוגע צמת. מי נגע
צנוגע צמת נמק ויו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוגע צמת. מי
צ"ל: [א] דהי ח"א
שאה טענו צל"ל: [ב] דהי
בחיבורי אדם כדאס וכו'
שהשלישי הנוגע צנוגע
צנוגע צל"ל ח"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל אמר רבא אמר
רב הונא. 2. צ"ל הואיל
וטמיסה. 3. צ"ל אפילו אס
וכו'. 4. צ"ל אלא טמא
אל טמאה. 5. כאן הוא
הק"ד ומה"ד ומת אחר.
כלומר לו מת אחר כו'.
6. צ"ל חזק. 7. צ"ל

לרשא לו. 8. כס"א ג"ש. 9. צ"ל כאן בחיבורין צעוד שהו' מחובר כו'. 10. צ"ל עם פסח
11. כס"א אהל לך מקרי. וחיבות אין כאן ליחא. 12. צ"ל דלוקח תוספת טומאה. 13. צ"ל שחיי צעשה. 14. צ"ל דיקרב
דיקרב מסאכ צעשה ואחרי שפירש אינו טמא כי אס טומאה ערב ויש כאן תוספת טומאה. 15. צ"ל טומאה בחיבורין
16. צ"ל שיהיה נוגע צנוגע צמת. 17. צ"ל ואלא בחיבורין הינו השלישי הנוגע צנוגע צמת. אבל רש"י כו'. 18. צ"ל ואין
כאן תוספת טומאה ומחולל ועומד קיימא ציה. 19. צ"ל טומאה וביאה נמי הא מיטמא כו'. 20. כס"א דדומיא. 21. צ"ל
גרדלו וממת דריה נמק.

רש"י דהי מקרא מלא
וכו' על כל נפשות מי
נפשות נמק ויו"ב נפש.
צ"ל: [ב] דהי ח"א ח"א
בחיבורי אדם וכו' אכל הכא
טומאה חיבורי אדם צמת.
צ"ל ע"י ח"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הק"ד: [ד] ת"ח ח"א
דלמר צד הוה וכו' דעל
הקדמות מי הקדמות
נמק ויו"ב הקדמות.
צ"ל: [ה] דהי ח"מפיה
אפי נזיר. מי נזיר נמק
ויו"ב כהן. ח"מ: [ו] בא"ד
כספרי כמוז מ"ל לא יחלו
וי"א. נמק ויו"ב ח"א
אפי: [ז] דהי לא קשיא וכו'
ממוכר למת והסרו צו
ומושיטין מי והסרו צו
הושיטו של ומושיטין נמק
ויו"ב וכו'. ח"מ: [ח] בא"ד
אין כן מחולל ועומד
וטומאה מי ומושיטין
נמק ויו"ב אלא מוספת
טומאה אף צו ציוס
צעשה צל"ל: [ט] בא"ד
כספרי ויקרב מלאכ
ואחרי שפירש טומאה ערב
צל"ל: [א] דהי וטומאה
בחיבורין דאורייתא כלומר
וכי צעלמא שאס נגע
צמת וכו' והאי הינוגע צו
וכי והסרו ר' יצחק נמי
יוסף וכו' צוה אמרינן
טומאה מי טומאה נמק
דאורייתא בחיבורין הינו
נגע צנוגע צמת. מי נגע
צנוגע צמת נמק ויו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוגע צמת. מי
צ"ל: [א] דהי ח"א
שאה טענו צל"ל: [ב] דהי
בחיבורי אדם כדאס וכו'
שהשלישי הנוגע צנוגע
צנוגע צל"ל ח"מ:
[ג] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דאורייתא בחיבורין הינו
נגע צנוגע צמת. מי נגע
צנוגע צמת נמק ויו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוגע צמת. מי
צ"ל: [א] דהי ח"א
שאה טענו צל"ל: [ב] דהי
בחיבורי אדם כדאס וכו'
שהשלישי הנוגע צנוגע
צנוגע צל"ל ח"מ:

